

KJAK

Føroyafobi og politiskir konubukarar

Annita á Fríðriksmørk

Vit hava eina samgongu, sum tilvitað hevur niðurlagað teir stovnar og skipanir, sum minna um føroyska tjóðarbygging:

- Búskapargrunn Føroya tømdu tey
- Landsbanka Føroya lögdu tey niður

- Virðisbrævamarknað Føroya avtóku tey,
- Persónligu upplýsingarnar sendu tey av landinum, og
- Tjóðarflogfelag okkara, Atlantsflog, góvu tey ein undir vangan.

Tað, sum minnir um føroyska servitan, frøði og eigaraskap skal niðurlagast. Føroyafobi

kanst tú av røttum kalla hetta, tá ið man soleiðis ræðist, at vitan og serfrøði og tjóðarbygging fær fastatøkur her á landi.

Tá so Fólkaflokkurin nú krýpur til krossin og viðgongur sini mistøk og biðjur um umbering, minnir tað um konubukaran, sum biðjur bukaðu konuna um umbering og bønar hana um

at koma aftur, við lyfti um, at hann skal ongantið gera tað aftur! Tað tragiska er bara, at bukaða konan verður svikin - aftur og aftur!

“Vit mugu hava okkurt, sum vit kunnu trúgva uppá”, “eina tjóðaskapargongd eftir miðlinjuni”, sigur Fólkaflokkurin.

Spurningurin er bara, hvar miðjan er millum fullveldi,

øðrumegin og føroyafobiini hinumegin?

Spurningurin er eisini, hvussu somu fólk, sum við ídni og spenningi stýrdu omanfyrinevndu niðurlag-ing, nú kunnu vilja tað mót-satta.

Kommunufelagið

Kommunurnar vilja fegnar lata lágløntum skattalætta

Heðin Mortensen

Formaður Kommunufelagið

Í sambandi við umrøðuna av løgmanrøðuni í løgtinginum seinastu tveir dagarnar, hevur løgmaður, og fleiri tingfólk við honum, róð framundir, at tað eru kommunurnar, sum skulu geva teimum lágløntu skattalætta. Men veruleikin er, at sama løgting als einki hevur gjørt fyri at skapa kommununum møguleikar fyri at geva skattalætta, held-

ur tvørtur ímóti.

Tað er hugstoytt hjá kommununum áhaldandi at hoyra, at tað eru komm-unurnar, sum taka skattin frá teimum lágløntu, pensjón-istum, støkum uppihaldarum v.m., og at tað tiskil er komm-urnar uppgáva, at veita lág-lønarbólkum ein lætta.

Veruleikin er at komm-unurnar heldur enn fegnar vildu latið hendan lætta, men tað er landið sum má skapa kommununum neyðugu fyritleytingarnar. Hetta hava landsins myndugleikar als ikki roynt ella sýnt vilja til. Heldur hinvegin, verður frá landsins síðu áhaldandi máað burtur av figgjarliga tilverugrundarlagum hjá kommununum.

Bert viljin var til staðar
Í 2012 var munandi skattalætti latin í landsskattinum. Figg-ingin av skattalættanum

var fingin til vega við eini kollveltandi broyting í skatt-ingini av pensjónum. Frá at skatta pensjónir við útgjald var farið yvir til at skatta pensjónir við inngjaldi. Hetta gav landinum eina meirinntøku á omanfyri 200 mió. kr. sum áleið svaraði til kostnaðin av skattalætt-anum. Fyri landið var skatta-lættin sostatt útreiðslu-neutralur.

Men samstundis fór eisini fram ein grundleggj-andi broyting í mun til inn-tøkubýtið av pensjónsskatt-inum. Higartil var skatturin av pensjónum javnt býttur millum land og kommunur, men í sambandi við for-skattingina av pensjónum, var politisk avgerð tikin um, at øll inntøkan skuldi fella í landskassan, ímeðan einki kom í kommunukassarnar.

Hevði politiski viljin verið, at kommunurnar kundu

latið ein skattalætta, so hevði man bert skula hildið áfram við at býtt inntøkurnar javnt millum land og kommunur. So høvdu kommunurnar kunna latið ein skattalætta á omanfyri 100 mió. kr.

Seinni hevur landið skaffað sær sjálvum mun-andi inntøkur bæði frá ali-vinnuni og frá silda- og makrel fiskiskapinum. Hevði politiski viljin verið, at kommunurnar kundu latið ein lætta, so hevði man sjálv-sagt bert skulað latið komm-ununum ein part av hesum inntøkum, men so var ikki. Politiski viljin var, at allar inntøkurnar skuldu koma landskassanum til góðar, hóast tað eru kommunurnar, sum í samband við t.d. ali-vinnuna skulu liva upp til strong krøv um útlát í firðir, góða vatngóðsku v.m. Við øðrum orðum eru tað kommunurnar, sum skulu

skapa og figgja karmarnar, ímeðan landið tekur sær inntøkurnar.

Samstundis hava ser-skattaskipanir av ymiskum slag havt við sær, at alsamt færri gjalda kommunuskatt. Vánaligar skattaavtalur við onnur lond hava við sær, at inntøkugrundarlagið hjá kommununum er viknandi. Alt viðurskipti sum komm-unurnar ikki hava møguleika fyri at ávirka sjálvar.

Hetta er bert einstøk dømi úr rúgvuni, sum vísa, at landið í sínum figgjarpoli-tikki als ikki tekur hædd fyri kommunalum áhugamálum, men bert sættar sær sjálv-um.

Í kommununum er viljin til staðar

Kommunurnar vildu heldur enn fegnar latið sínum borg-arum ein lætta, men komm-unurnar hava bert eittans

bein at standa á, nevniliga kommunuskattin. Tá ið landsins politikarar sam-stundis við síni kassahugsan bert røkja áhugamálini hjá landskassanum, so er lætt at forfjóna figgjarliga ábyrgdarbýtið millum land og kommunur, og billa almenninginum inn, at tað eru kommunurnar, sum við beráddum huga taka pening frá teimum lægstløntu.

Hjá kommununum skort-ar ikki vilji at lata lágløntum skattalætta, men viljin at skapa kommununum neyð-ugu fyritleytingarnar tykjast snøgt sagt ikki verða til staðar.

Til Tjóðveldi

Eldra Tjóðveldið

4. august 2014

Eldrað Tjóðveldið óttast øktu skuldarbindingina av føroyska landskassanum við heili fimmti prosentum yvir tíggju ár, samstundis sum lands-ogkommunukassarnir hava tikið eina helvt meiri inn frá fólki í skattum og

avgjöldum hesa somu tíð.

Hesin peningurin hevði ligið munandi betur í lummunum hjá løntakarunum, sum tá høvdu fingið eina hylling á, um tað nú mundi loysað seg at arbeiða ella ikki.

Tað undrar almikið, at tann búskaparvøkstur, ið so at siga svimur upp á land av sær sjálvum, verður inntøkuførdur sum skilvísur

politikkur, samstundis sum politisku inntrivini við árligum landskassahalli, ið økja um skuldarbindingina, verða tagd burtur.

Hildið verður, at føroyska samfelagið lættliga fær ein álvarsaman skelk, um bú-skaparliga flóðaldan úttan-eftir broytist nevnivert.

Eldra Tjóðveldið heldur, at almennu Føroyar alt ov ofta loypa um, har garðurin

er lægstur.

Hetta sást ma., tá tey eldru ikki skuldu fáa ov dýran mat, eitt nú grind at eta, samstundis sum skipaðar ólógligar atsóknir uttaneftir ongan almennan politiskan áhuga tykjast hava.

Tað er ikki at skilja, at útlendskir yvirgangsfe-lagsskapir sleppa at liva og láta sum teimum lystir, samstundis sum føroyingar

í Føroyum verða kriminali-seraðir við avlurtingarskip-anum av alskyns slagi.

Sama atgerðarloysið sæst eisini aftur í, at almennu Føroyar ikki enn hava havt eina meining um, at størsti einstaki keyparin av føroyskum útflutningi hevur ábyrgdina av, at eitt ferðafólkaflagfar, har sløk 300 fólka hava latið lív, er skotið niður.

Roknað verður við, at vit fara at síggja klassamun í eldrarøktini kring landið, nú alt orðaskiftið og øll kunning hesum viðvíkjandi bráðtagnaði, nú landsstýrið ikki megnaði uppgávuna og tveitti ábyrgdina frá sær yvir á kommunurnar.